

סמינר מספר: 290.4040 : מפגש גורלי? אחים ואחיות- בין המקצועי לאישי
שנה"ל תשע"ד, 2013/2014

סמסטר א', יום רביעי, 12:00-14:00

מרצה: ד"ר הדס גולדבלט

חדר 806, קומה 8, מגדל אשכול
טלפון: 04-8288665 (8665).
שעות קבלה - בתיאום מראש.
E-mail: goldblat@research.haifa.ac.il

רקע הסמינר ומטרותיו

מרכיב מרכזי בעבודת אחיות ואחים הוא המפגש עם מטופלים, המתמודדים עם מגוון מצבי בריאות וחיים. רוב תשומת הלב המדעית והמקצועית מכוון למתן טיפול איכותי ומיטבי למען בריאות המטופלים ורווחתם. בשנים האחרונות נבחנת גם רווחתם של אנשי הצוות הסייעודי בהקשר זה. המפגש הטיפולי בשירותי הבריאות מתרחש במצבי דחק, חוסר זמן ומשאבים ולעתים קרובות גם בתנאי אי-ודאות, ומזמן לאנשי הצוות חוויות מורכבות, שהיבטיהן רגשיים, התנהגותיים, תרבותיים ואתיים. לחוויות אלו יכולות להיות השלכות הן על התחום המקצועי והן על התחום האישי בחייהם של אנשי הצוות.

בסמינר זה נעסוק בנושאים הבאים:

1. היבטים תיאורטיים וקליניים של השלכות המפגש הטיפולי על אחיות ואחים
2. סוגיות רגישות ו"לא מדוברות" במפגש הטיפולי והתמודדות אנשי הצוות עמן

דרכי למידה

תכני הסמינר יועברו באמצעות התנסויות המכוונות להתבוננות אישית (רפלקציה) של משתתפי הסמינר בהיבטים משמעותיים של מפגשים עם מטופלים בעבודתם המקצועית והמשגת היבטים אלו; הרצאות המשלבות חומר תיאורטי, והצגות נושאים על-ידי הסטודנטים. הסטודנטים יתבקשו לקרוא חומר משיעור לשיעור ולדון בו בכתה.

נושאים בהם הסמינר יעסוק

- ♦ להיות מטפל
- ♦ השלכות שונות של המפגש הטיפולי על אנשי-מקצוע [כמו טראומטיזציה משנית, תשישות חמלה (compassion fatigue), מצוקה מוסרית (moral distress), עמל רגשי (emotional labor) וצמיחה]
- ♦ יחסי עבודה-בית ובית-עבודה: היבטים בעבודת איש הצוות הסייעודי ובחיי האישיים, שהם בעלי השלכות על המפגש הטיפולי
- ♦ כאשר מעגלי החיים מטפל-מטופל משיקים במפגש הטיפולי: חווית איש הצוות הסייעודי השלכות סיפורי המחלה של מטופלים על איש הצוות הסייעודי
- ♦ מפגש איש-הצוות עם נושאים רגשיים באינטראקציות רפואיות (כדוגמת בישור בשורות רעות, טיפול בחולים הנוטים למות, טיפול בנפגעי אלימות וטראומה)
- ♦ התמודדות עם אלימות מצד מטופלים ובני-משפחותיהם והשלכותיה על איש הצוות הסייעודי
- ♦ אלימות והטרדה (bullying) בין-אנשי צוות
- ♦ עבודה בסביבה רב-תרבותית
- ♦ משאבים אישיים של איש הצוות ושמירה עצמית

מטלות ודרכי הערכה

1. נוכחות חובה והשתתפות פעילה בשיעורים
2. הצגת נושא או מאמר בכתה 20%
3. עבודה מסכמת 80%

• הנחיות להצגת הנושא או המאמר ולעבודה המסכמת - יימסרו בנפרד.

רשימת מקורות מומלצים לקריאה

- אברהם, נ' (2011). **חוויותיהם של פרמדיקים במפגשם עם אירועים קריטיים ועם מטופלים במצבים מאיימי חיים**. עבודת גמר לקבלת תואר "מוסמך", אוניברסיטת חיפה.
- בן אדיבה, מ' (2013). **טיפול ב"חי-המת": חוויית אנשי צוות סיעודי במפגשם עם מטופל שנמצא במצב של מוות מוחי ובבישור הבשורה על כך לבני משפחתו**. עבודת גמר לקבלת תואר "מוסמך", אוניברסיטת חיפה.
- גולדבלט, ה' (2013). **חוויית המפגש של אחיות עם נשים נפגעות אלימות במשפחה. חברה ורווחה, לג, 303-329**.
- ויזל-שקד, נ' (2012). **המפגש הטיפולי עם ילדים ובני נוער עם חולי נפשי או לאחר ניסיונות אובדניים, המתאשפזים במחלקת ילדים כללית: חוויית הצוות הרפואי והסיעודי**. עבודת גמר לקבלת תואר "מוסמך", אוניברסיטת חיפה.
- קריבנקו, י' (2009). **עמדותיהם וחוויותיהם של אנשי-צוות סיעודי במפגשם עם מטופלים אשר התקבלו למסגרות אשפוזיות בעקבות ניסיון אובדני**. עבודת גמר לקבלת תואר "מוסמך", אוניברסיטת חיפה.
- פסח, ל' (2007). **מציץ ונפגע? השפעת העבודה עם נשים מוכות על חייהם של המטפלים בהן**. חיבור לשם קבלת תואר "דוקטור לפילוסופיה". אוניברסיטת חיפה.

Arnold, D., Calhoun, L., Tedeschi, R., & Cann, A. (2005). Vicarious posttraumatic growth in psychotherapists. *Journal of Humanistic Psychology, 45*, 239-263. doi:10.1177/0022167805274729

Austin, W., Goble, E., Leier, B., & Byrne, P. (2009). Compassion fatigue: The experience of nurses. *Ethics and Social Welfare, 3*, 195-214. doi: 10.1080/17496530902951988

Bailey, B., Buchbinder, E., & Eisikovits, Z. (2011). Male social workers working with men who batter: Dilemmas in gender identity. *Journal of Interpersonal Violence, 26*, 1741-1762. doi:10.1177/0886260510372939

Ben-Ari A., & Dayan, D. (2008). Splitting and integrating: The enabling narratives of mental health professionals who lived with domestic and intimate violence. *Qualitative Inquiry, 14*, 1425-1443. doi:10.1177/1077800408322581

- Benatar, M. (2000). A qualitative study of the effect of a history of childhood sexual abuse on therapists who treat survivors of sexual abuse. *Journal of Trauma & Dissociation*, 1(3), 9-28. doi:10.1300/J229v01n03_02
- Clarke, J., & Quin, S. (2007). Professional carers' experiences of providing a pediatric palliative care service in Ireland. *Qualitative Health Research*, 17, 1219-1231. doi:10.1177/1049732307308316
- Cioffi, J. (2006). Culturally diverse patient–nurse interactions on acute care wards. *International Journal of Nursing Practice*, 12, 319–325. DOI: 10.1111/j.1440-172X.2006.00590.x
- Collins, S., & Long, A. (2003). Working with the psychological effects of trauma: Consequences for mental health-care workers – a literature review. *Journal of Psychiatric & Mental Health Nursing*, 10, 417-424. doi:10.1046/j.1365-2850.2003.00620.x
- Coles, J., Dartnall, E. & Astbury, J. (2013). “Preventing the pain” when working with family and sexual violence in primary care. *International Journal of Family Medicine*, 2013, 1-7. <http://dx.doi.org/10.1155/2013/198578>
- Drach-Zahavi, A., Goldblatt, H., Granot, M., Hirshmann, S., & Kostinsky, H. (2011). Control: Patients' aggression in psychiatric settings. *Qualitative Health Research*, 22, 43-53. doi: 10.1177/1049732311414730
- Edward, K. (2005). The phenomenon of resilience in crisis care mental health clinicians. *International Journal of Mental Health Nursing*, 14, 142-148. doi:10.1111/j.1440-0979.2005.00371.x
- Figley, C. R. (Ed.) (1995). *Compassion fatigue: Coping with secondary traumatic stress disorder in those who treat the traumatized*. New York: Brunner/Mazel.
- Ford, K., & Turner, D. (2001). Stories seldom told: Paediatric nurses' experiences of caring for hospitalized children with special needs and their families. *Journal of Advanced Nursing*, 33, 288-295. doi:10.1046/j.1365-2648.2001.01678.x
- Goldblatt, H. (2009). Impact of caring for abused women on nurses' professional and personal life experiences. *Journal of Advanced Nursing*, 65, 1645-1654. doi:10.1111/j.1365-2648.2009.05019.x
- Goldblatt, H., Buchbinder, E., Eisikovits, Z., & Arizon-Messinger, I. (2009). Between the professional and private: The meaning of working with intimate partner violence in social workers' private lives. *Violence Against Women*, 15, 362-384. doi:10.1177/1077801208330436
- Hägglom, A. M. E., & Möller, A. R. (2006). On a life-saving mission: Nurses' willingness to encounter with intimate partner abuse. *Qualitative Health Research*, 16, 1075-1090. doi:10.1177/1049732306292086

- Halpern, J., Gurevich, M., Schwartz, B., & Brazeau., P. (2009). Intervention for critical incident stress in emergency medical services: A qualitative study. *Stress and Health*, 25, 139-149. doi:10.1002/smi.1230
- Hanna, D. R. (2004). Moral distress: The state of the science. *Research and Theory for Nursing Practice: An International Journal* 18, 73-93.
doi:10.1891/rtnp.18.1.73.28054
- Hellzen, O., Asplund, K., Sandman, P-O., & Norberg, A. (2004). The meaning of caring as described by nurses caring for a person who acts provokingly: An interview study. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 18, 3–11.
- Henderson, A. (2001). Emotional labor and nursing: An under-appreciated aspect of caring work. *Nursing Inquiry*, 8, 130–138. doi:10.1177/088626001016012004
- Joinson, C. (1992). Coping with compassion fatigue. *Nursing*, 22, 116-122.
- Kendall, S. (2006). Admiring courage: Nurses' perceptions of caring for patients with cancer. *European Journal of Oncology Nursing*, 10, 324-334.
doi:10.1016/j.ejon.2006.01.005
- Kendall, S. (2007). Witnessing tragedy: Nurses' perceptions of caring for patients with cancer. *International Journal of Nursing Practice*, 13, 111-120.
doi:10.1111/j.1440-172X.2007.00615.x
- Linley, P. A., & Joseph, S. (2006). The positive and negative effects of disaster work: A preliminary investigation. *Journal of Loss and Trauma*, 11, 229-245.
doi:10.1080/15325020500494186
- Mann, S., & Cowburn, J. (2005). Emotional labour and stress within mental health nursing. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 12, 154-162.
doi:10.1111/j.1365-2850.2004.00807.x
- Maytum, J. C., Heiman, M. B., & Garwick, A. W. (2004). Compassion fatigue and burnout in nurses who work with children with chronic conditions and their families. *Journal of Pediatric Health Care*, 18, 171-179.
doi:10.1016/j.pedhc.2003.12.005
- Mcilpatrick, S., Sullivan, K., & Mckenna, H. (2006). Nursing the clinic vs. nursing the patient: Nurses' experience of a day hospital chemotherapy service. *Journal of Clinical Nursing*, 15, 1170-1178. doi:10.1111/j.1365-2702.2006.01495.x
- Najjar, N., Davis, L. W., Beck-Coon, K., & Carney-Doebbeling, C. (2009). Compassion fatigue: A review of the research to date and relevance to cancer-care providers. *Journal of Health Psychology*, 14, 267-277.
doi:10.1177/1359105308100211
- Nathaniel, A. (2006). Moral reckoning in nursing. *Western Journal of Nursing Research*, 28, 419-438. doi:10.1177/0193945905284727

- Pauly, B., Varcoe, C., Storch, J., & Newton, L. (2009). Registered nurses' perceptions of moral distress and ethical climate. *Nursing Ethics, 16*, 561-573. doi:10.1177/0969733009106649
- Regehr, C., Goldberg, G., & Hughes, J. (2002). Exposure to human tragedy, empathy, and trauma in ambulance paramedics. *American Journal of Orthopsychiatry, 72*, 505-513. doi:10.1037//0002-9432.72.4.505
- Sabo, B. M. (2006). Compassion fatigue and nursing work: Can we accurately capture the consequences of caring work? *International Journal of Nursing Practice, 12*, 136-142. doi:10.1111/j.1440-172X.2006.00562.x
- Sandgren, A., Thulesius, H., Fridlund, B., & Petersson, K. (2006). Striving for emotional survival in palliative cancer nursing. *Qualitative Health Research, 16*, 79-96. doi:10.1177/1049732305283930
- van der Wath, A., van Wyk, N., & van Rensburg, E. J. (2013). Emergency nurses' experiences of caring for survivors of intimate partner violence. *Journal of Advanced Nursing*. Advance online publication. doi: 10.1111/jan.12099
- Wies, J. R., & Coy, K. (2013). Measuring violence: Vicarious trauma among sexual assault nurse examiners. *Human Organization, 72*(1), 23-30. <http://sfaa.metapress.com/content/x5658p957k5g7722/>
- Williams, C. L. (2008). *Therapeutic interaction in nursing* (2nd Ed). Sudbury, Massachusetts: Jones & Bartlett Publishers. Section 1: Therapeutic use of self: Understanding ourselves and our relationships, using self promote health, pp. 3-25.